

Exempel på gymnasiearbete inom estetiska programmet - musik

Komposition, musik, rörelse och film – ett gymnasiesamarbete

Elevens idé

Mikael har tillsammans med en grupp andra elever som också ska göra gymnasiearbeten en idé om att komponera och framföra musik i samverkan med rörelse och att samtidigt filma arbetet. Gruppen består av åtta elever med olika inriktning på sina studier: musik, dans samt estetik och media.

Gruppen har inte någon tydlig bild av slutresultatet men har en uppfattning om att de vill skapa något nytt och att de vill använda gruppens olika kompetenser i arbetet. Mikael ska komponera musik som ska framföras av de andra i gruppen, i kombination med både koreograferad och improviserad dans. Eleverna vill även använda improvisation och datorbearbetning av musiken, så att framförandet blir en unik händelse som kan omformas på olika sätt i olika sammanhang. För att sprida resultatet av sitt skapande och nå ut tänker gruppen dokumentera den skapande processen i form av en videodagbok samt göra en video av det färdiga resultatet.

Vid första träffen med ansvarig lärare beskriver de ett ambitiöst allkonstverk som sin idé. Läraren för vid det tillfället en diskussion med eleverna om arbetsprocessens olika delar, för att tillsammans med eleverna definiera vad var och en i gruppen ska bidra med i arbetsprocessen. Utifrån elevernas formulering: ”Vi vill göra något ihop”, ställer läraren frågan: ”Vad kan ni göra ihop?”. De kommer fram till att Mikael inte ska presentera färdigskrivna stycken för instudering utan att komponerandet ska ske i en kollektiv process där både dansare, filmare och instrumentaler presenterar uttryck och stämningar som gruppen vill låta musiken gestalta. Musiken ska utgöra grund för och ackompanjera en visuell gestaltning med dans, bilder och video.

Koppling till examensmålen

Mikaels gymnasiearbete harmonierar med estetiska programmets examensmål och berör centrala kunskapsområden inom programmet. Arbetet utgör en sammanfattning av vad eleverna arbetat med inom sina respektive områden samtidigt som det tar fasta på det som undervisningen i de programgemensamma kurserna *estetisk kommunikation* och *konsterna och samhället* behandlat om skapande processer och gränsöverskridande möten.

Eftersom eleverna gör sitt gymnasiearbete till en publik produktion och samverkar med näringslivet innehåller arbetet också praktisk tillämpning av entreprenörskap och visar hur konstnärlig verksamhet kan finna stöd i närsamhället för genomförande.

I sitt gymnasiearbete ska Mikael och de andra eleverna i gruppen skapa, framföra, uppleva och tolka konst. Det är tydligt att eleverna för att klara av uppgiften behöver kommunicera och samspela samt använda kreativitet och nyfikenhet. De kommer också att samverka med andra estetiska områden, ta ansvar för sitt arbete och visa att de kan hantera digitala verktyg och medier.

Planering

Gruppen och läraren planerar en återträff två veckor efter första mötet. Då har eleverna samlat exempel på konstnärliga samarbeten som kan inspirera dem och ligga till grund för arbetets konstnärliga inriktning.

Eftersom eleverna har som målsättning att arbetsprocessen ska vara kollektiv planerar de regelbundna arbetsträffar under en period av tre månader. Efter tre månader av skapande arbete tänker sig eleverna en konsoliderande fas. Efter samråd med läraren har de insett att de inför det första framförandet vill känna att de har lämnat experimentstadiet och att de kan gå in i framförandet med känslan av att de har tagit sitt skapande i besittning, att verket då ska ha en definierad form.

Parallellt med arbetet vill eleverna också marknadsföra sitt projekt som en publik föreställning och bestämmer att de ska söka lämpliga spelplatser för ett större publikt framförande och försöka skapa intresse för sin föreställning. De bestämmer sig för att eleven som studerat estetik och media redan i ett tidigt skede av processen, genom bloggande och videotrailer som läggs ut på internet, ska arbeta med att locka både publik och sponsorer till framförandet.

Gruppen bestämmer också ett premiärdatum, dock utan att ännu ha definierat spelplatsen.

För diskussion och utvärdering av arbetet ska eleverna samarbeta med en annan grupp elever. De kommer överens om att de ska ta del av varandras resultat och mötas i en ömsesidig diskussion omkring det som presenterats, där de kan utvär-

dera och ta emot respons på sitt eget arbete samt ge respons på den andra gruppens arbete.

Planeringen skrivs ner och gruppen och läraren gör upp en mer detaljerad tidplan med inplanerade träffar och avstämningpunkter.

Genomförande

Gruppen börjar med att söka information om och exempel på olika gränsöverskridande produktioner. De intervjuar en kulturutövare som de tidigare mött i undervisningen. Eleverna finner att de exempel som är mest intressanta ur det samtida kulturlivet oftast använder slumpen och det oplanerade som grund för skapandeprocessen. När gruppen sedan träffar läraren efter två veckor bestämmer de att de vill använda ett improvisatoriskt arbetssätt och att de vid det första arbetsmötet ska försöka starta utan att utgå från något färdigt material.

Redan dagen därpå träffas eleverna i en av skolans danssalar med musikinstrument, dator och filmkamera. Eleverna har fått rådet av läraren att ha täta träffar i början av processen och att samla ihop de idéer som kommer utan att göra några värderingar, för att sedan välja vilka idéer/byggstenar de vill använda utifrån hur dessa kan samverka. Vid första träffen i danssalen är eleverna förvirrade men följer lärarens råd. De lämnar mötet med listor på känslor som skulle kunna gestaltas och på färgscheman samt med korta film- och ljudklipp av dansrörelser och melodislingor.

Eleverna har täta träffar under en veckas tid men upplever först inte att de gör några framsteg. De har dock samlat på sig många olika uppslag och vid slutet av veckan går de tillsammans igenom alla brottstycken, läser, tittar och lyssnar. Mikael föreslår då att de ska utgå från en färg, och ha som mål att gestalta den färgen i rörelse och ljud. De andra samtycker men gruppen kommer fram till att inte välja en enda färg utan i stället försöka omsätta olika färger till en scenföreställning där varje färg ska motsvara ett visst uttryck. Eleverna bestämmer sig för att träffas igen efter en vecka och att var och en ska framföra var sin gestaltning av en färg. Mikael ska komponera ett stycke musik. De andra i gruppen kommer att använda olika uttryck när de gestaltar färgen.

När gruppen spelar upp sina gestaltningar och den första nervositeten lagt sig beslutar gruppen att de ska utgå från detta grundmaterial. Eleven som läser estetik- och media filmar gestaltningarna och gör det första videoinlägget på gruppens blogg. De visar det för läraren som uppmuntrar gruppen att gå vidare på temat färg. Mikael tar nu huvudansvaret för att komponera musiken utifrån grundmaterialet.

Eleverna kan nu fortsätta att följa sin plan och ägnar tre månader åt att under veckovisa träffar bygga upp en föreställning. Var och en arbetar också själv med koreografi, komponerande, visuella idéer och med att hitta en spelplats för före-

Skolverket

ställningen. Eleverna har också till slut bestämt att de vill använda mycket färg i scenrummet och lyckas få en lokal färghandel att ställa upp som sponsor mot att affärens namn finns med i annonsering och blir omnämnt på internet. I gengäld står färghandeln för färg och material till scenen och säljer också biljetter till föreställningen i sin kassa.

För att göra det tydligt vad varje medlem i gruppen bidrar med till arbetet strukturerar de bloggen så att de olika gruppmedlemmarna står som textförfattare och presentatörer för varsin del. Mikael uppdaterar sin del av bloggen veckovis med texter och musik. Han gör också några videodagboksinslag. Allt som publiceras i bloggen presenteras på engelska.

Läraren följer processen och diskuterar emellanåt avgränsningar med eleverna. I några skeden av processen är läraren mer av en inspiratör och pådrivare som uppmuntrar eleverna att lita till sin förmåga.

En månad före premiär har elevernas skapande vuxit till material för runt en timmes speltid och de bestämmer nu en form och en dramaturgi. Eleverna arbetar intensivt med att repetera och med att tillverka scendekor.

Föreställningen spelas och eleverna gör en filmatisering enligt plan.

Utvärdering

Mikael har utvärderat processen löpande med hjälp av dagbok, videodagbok och i gruppdiskussioner. Mikael har också två enskilda handledningssamtal med den ansvariga läraren. Efter föreställningen utvärderar gruppen sitt resultat muntligt tillsammans med en annan grupp elever. De har sett varandras arbeten och redan i förväg fått ta del av varandras planeringar. Nu träffas de och diskuterar sina erfarenheter och ansvariga lärare för båda grupperna sitter också med och tar del av diskussionen. Med i diskussionen är även medbedömaren, som själv är utövare inom det konstnärliga området.